

**Фальшивомонетники.
Економічна диверсія
нацистської Німеччини.
Операція "Бернгард"
1941-1945**

Для дестабілізації британської економіки, оплати важливого імпорту і робіт агентів німецької розвідки під час Другої світової війни в Німеччині розробили і таємно ввели в дію операцію з масового виготовлення підроблених банкнот. Керівник її штурмбанфюрер СС Бернгард Крюгер підібрав серед ув'язнених-євреїв із концтаборів команду з граверів, друкарів, художників і фальшивомонетників. Після закінчення проекту всіх учасників операції «Бернгард» гітлерівці збиралися знищити, але не встигли, ув'язнені були звільнені американськими військами.

Антоні Пірі зробив спробу реконструювати події цієї нацистської авантюри.

ФАЛЬШИВОМОНЕТНИКИ

Антоні Пірі
ЕКОНОМІЧНА
ДИВЕРСІЯ
НАЦИСТСЬКОЇ
НІМЕЧЧИНИ
Операція
«Бернгард»
1941-1945

Видавничий дім
«С К І Ф»
Київ — 2025

УДК [336.742:341.324](477)"1939/1945"

П 33

Переклад українською — *Борис Вастаховський*

Пірі Антоні

П 33 Фальшивомонетники. Економічна диверсія нацистської Німеччини. Операція «Бернгард» 1941-1945. / Антоні Пірі. — Київ: Видавничий дім «С К І Ф», 2025. — 360 с.

ISBN 978-966-370-193-6

Для дестабілізації британської економіки, оплати важливого імпорту і робіт агентів німецької розвідки під час Другої світової війни в Німеччині розробили і таємно ввели в дію операцію з масового виготовлення підроблених банкнот. Керівник її штурмбанфюрер СС Бернгард Крюгер підібрав серед ув'язнених євреїв із концтаборів команду з граверів, друкарів, художників і фальшивомонетників. Після закінчення проекту всіх учасників операції «Бернгард» гітлерівці збиралися знищити, але не встигли, ув'язнені були звільнені американськими військами.

Антоні Пірі зробив спробу реконструювати події цієї нацистської авантюри.

ISBN 978-966-370-193-6

© Антоні Пірі, 2005.

© Видавничий дім «С К І Ф», 2025.

ПЕРЕДМОВА

Під назвою «Операція «Бернгард»» мається на увазі величезна кількість злетів і падінь людських доль, дріб'язкових заздрощів та інтриг високопоставлених нацистських чиновників, що, на перший погляд, може видатися парадоксальним у країні, яка, як вважалося, у єдиному пориві протиставила себе країнам союзників, їхнім збройним силам та урядам. Однак тим, хто ближче знайомий зі структурою нацистської держави, такі внутрішні протиріччя зовсім не здаються дивними. Гітлер правив своєю країною, використовуючи прийоми, які називають візантійськими. І в загальній бійці за місце під нацистським сонцем для будь-якої організації або відомства не існувало іншого шляху, окрім як вести безперервні сутички з іншими службами, що стояли в них на шляху. Це були воістину фантастичні сутички за владу, які часто набували жакливого розмаху, що зрештою значно послабило первісні масштаби й енергію, з якою почалося втілення операції «Бернгард». Саме те, що ця операція стала ареною конфліктів особистих інтересів, часто призводило до того, що її масштабні та неймовірно амбітні цілі часто губилися у внутрішньовідомчій боротьбі.

Майже всі дійові особи цієї історії вже мертві. Ті деякі, що залишилися в живих, не схильні до того, щоб обговорювати на широкій публіці далеко не найприємніші моменти свого минулого. Розповіді інших не стикаються одна з одною. Тому, найімовірніше, ця історія про «найбільший за своїм розмахом випуск фальшивок», так ніколи і не буде розкрита до кінця.

У цій книзі зроблено спробу об'єднати в одне ціле численні достовірно відомі всім факти. Там, де версії входять у суперечність одна з одною, автор скористався своїм правом обрати найімовірнішу з них. Крім того, за допомогою авторської уяви реконструйовано ті події, які вважаються загальновідомими, але про які не збереглося документальних свідчень.

Антоні Пірі

Розділ 1

ПОЧАТОК І КІНЕЦЬ

Альфред Науйокс швидко схопив телефонну трубку і різко натиснув кнопку внутрішнього зв'язку. «Господи, я змушу англійців заплатити за це», – прошепотів він ї, коли з'єднання було встановлено, сказав у слухавку: «Надішліть до мене в кабінет доктора Ландау. Негайно!» Кинувши телефонну слухавку на апарат, Науйокс почав нетерпляче крокувати взад-вперед своїм кабінетом у Головному управлінні імперської безпеки (РЗГА) в Берліні. Нині, коли ось уже кілька місяців, як війна була в самому розпалі, він раптом із гіркотою відчув, що в нього зовсім не лишається часу на те, щоб робити власну роботу. Йому постійно доводиться підтирати бруд за кимось іншим. Цього разу йшлося про цих Dummkopfs[1] з імперського міністерства економіки. Зовсім випадково Науйокс дізнався, що після початку війни англійці почали друкувати і скидати над територією рейху фальшиві картки на продукти та одяг. І ці «фахівці» вирішили, що їм ніяк не слід на це реагувати! Фальшивки були настільки поганої якості, що в тих, хто їх знайшов, не було іншого виходу, як просто здавати в поліцію. Як могли ці «експерти» бути такими бовдурами! Їм навіть на думку не спало, що на виготовлення фальшивок треба відповісти такими ж фальшивками!

Але коли він запропонував їм цю ідею, вони лицемірно твердили, що «рейх – це не збіговисько гангстерів». Науйокс знову з гіркотою подумав, що коли триває війна не на життя, а на смерть, і в цій війні хоч якось можуть допомогти

фальшивки, то цим треба скористатися, і хай усяка мораль іде під три чорти.

Доктор Ландау, який поспішав прибути за викликом свого шефа, на секунду затримався перед дверима з написом «Начальник технічного відділу», постукав у них і увійшов до кабінету. Не встиг він привітатися з начальством, як Науйокс раптом запитав: «Скільки англійських продовольчих книжок нам доведеться скинути над їхньою територією, щоб підірвати їхню систему постачання продовольством?» Доктор Ландау нервово посмикав себе за вухо і задумався.

Науйокс і Ландау були дивною парою, в якій кожен цінував в іншому ті численні якості, яких сам не мав. Науйокс називав Ландау, фахівця в галузі дешифрування, «ходячою бібліотекою». Ландау знав або міг дізнатися практично все, і цей факт справляв величезне враження на офіцера СС, колишнього механіка. Своєю чергою, майор Ландау захоплювався Науйоксом як «солдатом політичної служби», якому сам Гейдріх доручав виконання найсекретніших і найнебезпечніших завдань, як людиною, яка, попри все, до кінця боролася за досягнення мети, зуміла пробитися на найвищий щабель і водночас залишитися все тим же простим, спокійним і приємним у спілкуванні «хлопцем із провінції».

Нарешті, Ландау заговорив. Злегка зневажливо знижуючи плечима, він заявив, що, на його думку, навряд чи ідею з фальшивими продовольчими книжками можна розглядати як таку, що заслуговує на увагу. Адже ця акція ніяк не зможе вплинути на реальне постачання території Британії продовольством, це слабка ланка в обороні противника. Науйокс погодився, і, на перший погляд могло здатися, що ідея з виготовленням фальшивок як засобу ведення війни виявилася мертвонародженою.

Ландау вже збирався йти, коли Науйокс раптом зупинив його:

– Один момент! – Його голову раптом осяяла інша ідея. Англійські бомбардувальники скидали над Руром і Центральною Німеччиною ще й грубо виготовлені фальшиві банкноти номіналом у дві марки. Науйокс задумливо протягнув:

– Уявіть, що замість карток ми будемо скидати над Англією гроші, мільйони і мільйони фальшивих фунтів?

Відповідь надійшла негайно:

– А ось це може бути зовсім інша історія.

Задоволений словами підтримки від свого експерта, Науйокс продовжував:

– Ідея з продовольчими картками була лише сирою пробою. А ось грошові банкноти можуть стати справжньою секретною зброєю. Ми можемо наповнити ними весь світ і тим самим підірвемо довіру до фунта і завдамо англійцям такого головного болю, якого вони ніколи не зможуть забути.

Ландау спочатку був заражений ентузіазмом шефа, але потім почав міркувати більш тверезо, відзначаючи можливі складнощі. Він вимовив із сумнівом у голосі:

– Але спочатку нам буде потрібно виготовити ці фунти. Кожен знає, як добре вони захищені від підробок.

Але Науйокс не збирався відступати ні перед якими технічними складнощами. Він попросив, щоб Ландау прямо відповів на запитання: чи можна виготовити такі банкноти, щоб вони мали абсолютно такий самий вигляд, як справжні гроші? Ландау відповів, що не готовий одразу ж дати відповідь. Йому знадобиться деякий час, щоб уважно вивчити це питання.

Науйокс заявив, що віддає своєму підлеглому офіційний наказ: «Ви маєте протягом сорока восьми годин підготувати

мені якомога докладнішу доповідь, у якій має бути якомога більше наочних прикладів».

Через дві доби Ландау офіційно доповів, що фальшиві англійські фунти можуть бути виготовлені так, що їх практично неможливо буде відрізнити від справжніх. Це можливо, але досить складно. Особливо складним буде виробництво фальшивих грошей у великих кількостях. Науйокс подякував Ландау і одразу ж попросив про аудієнцію у свого начальника Рейнгарда Гейдріха, всесильного шефа секретних служб, людини, яку найбільше боялися в Німеччині.

Сам Науйокс зовсім не боявся Гейдріха і вважав його своїм другом. Вони разом пережили бурхливе минуле. Уперше вони зустрілися на початку 1930-х років у Кілі, де політичні суперечки між нацистами і комуністами переростали у відкриті вуличні бої. На очах Гейдріха, який очолював у той час місцевий підрозділ СС, молодий механік і колишній боксер зумів стати справжнім батоном для комуністів. Ніщо не могло зупинити його. Комуністи навіть призначили нагороду за голову Науйокса, він пережив понад десяток замахів. Його тіло вкривали сліди численних вогнепальних і колотих ран, але ніщо не могло зломити впертого, все нищівного на своєму шляху бійця. Коли Гейдріх очолив усі секретні служби рейху, він зробив Науйокса своєю довіреною особою і правою рукою.

Науйокс з ентузіазмом виклав свою ідею людині з псевдонімом Ц, як було заведено називати Гейдріха. Гейдріх, людина з холодним аналітичним розумом, уважно вислухав і зважив шанси на те, що ця ідея могла б стати, з одного боку, зброєю у війні, а з іншого – засобом його подальшого кар'єрного зростання. Зрештою, він розсудив, що за умови грамотної реалізації пропозиція є корисною з обох точок зору. Він заявив, що спочатку слід було заручитися підтримкою самого Гітлера. І пояснив, що, як людина, яка не володіла достатньою уявою, фюрер не відчував особливого інтересу до операцій

спецслужб. Тому від самого початку існувала ймовірність, що він відкине ідею Науйокса, однак Гейдріх брав на себе завдання його переконати.

У листопаді 1939 року заголовки всіх світових видань преси майоріли повідомленнями про долю двох офіцерів британських спецслужб Стівенса та Беста, яких викрали у Венло, на території нейтральної Голландії, і вивезли до Німеччини. Гітлер був настільки задоволений успіхом, що розпорядився нагородити Науйокса, який очолював операцію, орденом Залізного хреста I ступеня. Він перейнявся особливою прихильністю до своїх секретних служб, які так добре проявили себе навіть у дні, коли йшла «дивна війна». Можливо, ця прихильність з боку Гітлера і вирішила долю проекту виготовлення фальшивих грошей у той момент, коли він взявся за читання довгого меморандуму, складеного з цього питання Гейдріхом.

Фюрер загалом схвалив ідею, але з одним винятком, який він власноруч позначив на документі: «...але не долари. Ми не перебуваємо в стані війни зі США». Отримавши дозвіл на здійснення операції, яку Гейдріх назвав *Unternehmen Andreas* (операція «Андреас»), шеф РЗГА одразу ж склав докладні інструкції для Науйокса.

Науйокс читав і перечитував теку з написом «*Geheime Reichssache*» («Державна таємниця рейху»), поки не вивчив основні пункти інструкції напам'ять. Гейдріх особливо виділяв, що «ця операція не передбачає просто виготовлення фальшивих грошових знаків у звичайному сенсі цього слова. Виготовлені банкноти мають бути такої високої якості, що навіть досвідчені англійські фахівці в галузі банкнот не змогли б побачити різницю». Роботу передбачалося розділити на три етапи:

1. Виробництво паперу, ідентичного тому, що роблять англійці.

2. Виготовлення кліше, які будуть використовуватися для виробництва банкнот, ідентичних британським фунтам за кольором і дизайном.

3. Розробка відповідної нумерації для виготовлених банкнот.

Науїокс розмірковував, хто ж міг бути найбільш підходящою кандидатурою для виконання цієї роботи. Крім іншого, ця людина мала бути абсолютно надійною з погляду збереження секретності. Насамперед він подумав про Бернгарда Крюгера, який керував оснащеною за останнім словом техніки майстернею, де співробітники секретних служб виготовляли фальшиві паспорти, водійські посвідчення, дипломи та інші особисті документи, які могли б знадобитися агентам в інших країнах. Науїоксу Крюгер подобався за його їдкий гумор. Він захоплювався його високою кваліфікацією фахівця, однак, зваживши всі можливі результати, до яких може призвести використання цієї кандидатури, вирішив, що буде краще не посвячувати Крюгера в цей секретний проєкт.

План дій розроблявся спільно з доктором Ландау. Було ухвалено рішення виготовляти головним чином банкноти номіналом п'ять фунтів стерлінгів. На першому етапі передбачалося придбати і розрізати на дрібні вузькі фрагменти деяку кількість справжніх грошей. Своєю чергою, ці фрагменти ретельно досліджували й умовно ділили на дві групи: папір із написами, символами або іншими позначками і просто чистий папір без жодних позначок на ньому. «Чисті» ділянки паперу знову умовно ділили на шість «стопок», які спрямовували для вивчення і найретельнішого аналізу в шість технічних інститутів.

Деяку частину справжніх банкнот використовували як зразки для вивчення їхнього лицьового боку. Аналогів такої структури в тодішній Німеччині не існувало. Доводилося ба-

гато експериментувати, зокрема, з відтінками кольорів, які потім звірялися з оригіналами.

Деяка кількість справжніх британських банкнот послугувала зразками для виготовлення збільшених у двадцять разів копій, якими надалі мали користуватися гравери. Над такими копіями працювали шість експертів. Виготовлені ними протягом дня збільшені копії порівнювалися з оригіналами. Усі відмінності з оригінальними купюрами ретельно фіксувалися для того, щоб наступного дня усунути виявлені розбіжності.

Гейдріх любив разом зі своїми співробітниками брати участь у вечірках із розпиванням спиртних напоїв, які проходили в ресторані найдорожчого готелю Берліна «Адлон». Одним із найцікавіших моментів у таких вечірках він вважав влаштоване ним же змагання, хто більше вип'є, між своїм співробітником і барменом ресторану, який також був співробітником гестапо. При цьому Гейдріх спостерігав, у кого з цих двох більше розв'яжеться язик.

Одного вечора, під час цієї традиційної вправи, увагу Гейдріха привернула спокуслива жінка в супроводі молодого студента. Пара увійшла до бару, де пані з цікавістю роздивлялася столики, один за одним. Волосся жінки було яскраво-рудого кольору. Її обличчя, нехай і не дуже юне, було вельми привабливим. А ще в неї була неймовірно красива фігура. Не знайшовши того, що шукала, пані підійшла до стійки бару й поцікавилася, чи знайдеться тут чоловік, який буде джентльменом настільки, щоб купити їй та її супровідникові випивку. Гейдріх, якого чимось зацікавило і зачепило це питання, кивнув і подав знак бармену. Захоплений зовнішніми даними і чарівністю жінки, він зумів переконати Кітті (так її звали) відіслати свого юного супутника. Прийнявши кілька порцій спиртного, Гейдріх підморгнув бармену з гестапо, поклав руку на талію Кітті та заявив, що відвезе її додому.

За кілька днів, прочитавши перші звіти своїх колег із технічного відділу, Науїокс був настільки спантеличений, що одразу ж викликав до себе доктора Ландау.

– Що, чорт забирай, відбувається? – запитав він нетерпляче. Ландау переглянув звіти і збентеженим тоном повідомив:

– Шість аналізів, і всі з різними результатами. – Ми зробили два важливих відкриття. По-перше, склад паперу різношерстий, жодних добавок целюлози. Це означає, що нам не доведеться шукати рідкісні тропічні рослини. По-друге, нам доведеться провести низку фундаментальних досліджень. Де-хто все ще не розуміє, що оскільки йдеться про особливий вид паперу, то ми повинні й підійти до проблеми по-особливому.

У цей час гравери працювали над фігурою сидячої жінки (так званий медальйон «Британія») у прикрашеному химерним візерунком правому верхньому куті п'ятифунтової банкноти старого зразка. Ця фігурка завдала німцям стільки клопоту, що Науїокс охрестив її «чортова Британія» через те, що всі спроби точно скопіювати її закінчувалися невдачею. Під час виправлення однієї помилки гравери часто автоматично припускалися одразу кількох нових і так до нескінченності, поки вони, нарешті, не почали втрачати терпіння. Напевно, менш цілеспрямована й енергійна, ніж Науїокс, людина давно опустила б руки. Але він, здавалося, не втрачав оптимізму, продовжуючи підбадьорювати своїх співробітників і обіцяючи граверам великі премії в разі вдалого відтворення оригіналу.

Одного разу Гейдріх запросив до себе Науїокса для того, щоб дати йому особливе доручення. Річ у тім, що шеф РЗГА зумів розробити схему, яка передбачала б одержання його співробітниками без особливих зусиль значної кількості цілком таємної інформації. Він збирався відкрити місце, де чиновники, дипломати і тому подібна публіка могли б розслабитися після важкого робочого дня. Там їм запропонували б

найкращу кухню, чудові напої та хорошу компанію в обстановці повного розуміння їхніх потреб.

– Фактично це висококласний будинок розпусти, – зауважив Науйокс, – але яке відношення до цього має мій технічний відділ?

Але Гейдріх дуже скоро розставив усе на свої місця. Передбачалося, що під впливом випивки і хорошої компанії, яка все розуміє, у гостей розв'яжуться язики і, почуваячись вільно і комфортно, вони стануть видавати свої секрети. Технічній службі належало побудувати фальшиві стіни, усередині яких ховалися б мікрофони і записувальна апаратура. Науйокс не був у захваті від цієї ідеї. Вона сподобалася йому ще менше, коли він дізнався більше подробиць. У відповідних для цього місцях встановлювали фотоапаратуру. Знімки з компрогатом надалі передбачалося використовувати для шантажу довірливої клієнтури.

Робота над папером для банкнот просувалася повільно. Дуже скоро стало зрозуміло, що багато операцій доведеться виконувати вручну. А для цього вкрай складно було знайти відповідних людей. Їх було дуже мало, і проблема полягала в наступному: насамперед потрібно перевірити відповідного кандидата на благонадійність, а потім домогтися, щоб його звільнили від роботи, яку він уже виконував, або військової служби. На початку 1940 року під керівництвом Науйокса в містечку Шпехтхаузен під Берліном працювала невелика група фахівців, яка розміщувалася на секретній фабриці з виробництва паперу.

Ці люди врешті-решт навчилися робити папір, який навіть під мікроскопом було не відрізнити від оригіналу. Однак перевірка при ультрафіолетовому світлі показувала різницю. При цьому освітленні обидва види паперу набували лілового кольору. Але якщо справжній папір при ультрафіолетовому

освітленні залишався яскравим і живим, то колір підробки був тьманим і мертвим. На те, щоб подолати цей дефект, знадобилося кілька місяців. І тут виявилось, що, коли внаслідок застосування деяких нових хімікатів удалося отримати колір, що повністю відповідає оригіналу, текстура паперу змінилася настільки, що підробку можна було виявити практично одразу ж.

До цього часу хтось зрозумів, що чистий льон, який німецькі виробники застосовували для виробництва сировини для потрібного паперу (ляних тканин), виявився зовсім не таким уже й чистим, а інший продукт придбати в Німеччині було неможливо. Тоді Ландау, який дізнався, що відповідний льон виробляли в Туреччині, розпорядився закупити там кілька тонн цього матеріалу.

Папір, вироблений із використанням турецької сировини, був дуже близьким до справжнього, але все ж збігався з ним не за всіма параметрами. Навіть учені-експерти не змогли визначити причину цієї проблеми. Тоді замість наукового підходу Науйокс закликав на допомогу здоровий глузд. Він припустив, що виробники паперу в Англії майже напевно використовували сировину (ляне полотно), що вже була у вжитку, нехай і ретельно відмита. Німці ж користувалися абсолютно новою сировиною. Можливо, в цьому і полягала проблема? Полотно, отримане з турецької сировини, направили на кілька підприємств, де матеріал використовували як ганчірки. Потім, після інтенсивного використання, брудні ганчірки повернули на фабрику, ретельно випрала і знову використовували як один із компонентів для виробництва паперу. Тепер підроблений папір ніякими перевірками стало неможливо відрізнити від справжнього.

Якийсь час Гейдріх ніяк не міг домовитися з Шелленбергом, який відповідав за зарубіжну агентуру, про те, щоб той теж узяв участь в організації годин відпочинку для своїх

підопічних-іноземців. Після того як домовленості все-таки було досягнуто, саме Шелленберг зумів знайти ідеальне місце для об'єкта – чотириповерхову будівлю на тихій вулиці Курфюстендам. Будинок повністю перебудували й обставили відповідно до смаків найвимогливіших клієнтів того часу французькими меблями в стилі антик. Науйокс встановив сорок вісім мікрофонів, підключених до записувальної апаратури в підвалі будинку. Запис цілодобово контролювали його ж підлеглі. Як запобіжний захід Науйокс організував установку апаратури так, щоб, навіть якщо мікрофон буде вимкнено з кімнати, його завжди можна було знову ввімкнути прямо з підвального приміщення.

Штат співробітниць підбирали за допомогою керівника кримінальної поліції Артура Небе. Сам Небе, як і багато чільних чинів у нацистській ієрархії, був присутній на скромній церемонії відкриття закладу, коли пишногруда подружка Гейдріха Кітті особисто приймала перших гостей. На ім'я цієї енергійної дами заклад став називатися «Салон Кітті». Жінка відкрито оголосила, що буде рада бачити в себе не лише іноземців, а й поважних відвідувачів із Німеччини.

Влітку 1940 року, коли німецький вермахт, пройшовши через Бельгію і Голландію, не зумів знищити англійців у Дюнкерку, після чого вдерся в глиб території Франції, граверам Науйокса нарешті вдалося точно відтворити «чортову Британію». Після семи місяців наполегливої праці люди Науйокса виготовили кліше, яке вони збільшили в десять разів, після чого переконалися, що кожна деталь зображення повністю відповідає оригіналу. Навіть при двадцятикратному збільшенні різницю виявити не вдалося. За розпорядженням Науйокса граверам було виплачено значні премії, після чого його команді було доручено виготовити кілька таких кліше.

«Салон Кітті» одразу ж став користуватися великим успіхом. Серед його знаменитих гостей-іноземців були граф Чіано з Італії, японський посол у Німеччині Осіма, інші співробітники іноземних посольств, акредитовані в Берліні, а також незліченна безліч службовців німецького МЗС, приклад яким подав сам фон Ріббентроп. Гейдріх теж був частим гостем закладу, оскільки, як він любив говорити, «саме йому належала честь стати натхненником його створення».

Коли люфтваффе програли «битву за Англію», Гейдріх вирішив особисто назвати кандидатуру фахівця, якому належало зайнятися питаннями поширення фальшивих британських банкнот. Його вибір припав на доктора Віллі Гольтена, історика за освітою, який вступив на державну службу і тепер обіймав посаду експерта по Балканах в управлінні секретної служби у Відні. Гольтен належав до числа багатьох німецьких інтелектуалів, які щиро вважали, що Гітлер не повинен був починати цю війну, яка, як вони вважали, повинна була неминуче закінчитися повною поразкою Німеччини. Коли ж бойові дії все-таки розпочалися, вони прагнули їх негайного припинення. Під прикриттям своєї офіційної посади Гольтен через Ватикан намагався намацати шляхи до укладення миру.

Тому він відчув цілком зрозуміле розчарування, коли його несподівано викликали до місцевого інспектора таємної поліції та служби розвідки доктора Раша. Ще більше Гольтен був здивований, коли його змусили дати підписку про нерозголошення таємниці. Раш заявив, що сам Гейдріх вирішив дати Гольтену завдання надзвичайної важливості. У передчутті найгіршого Гольтен спочатку не міг повірити своїм вухам. Йому доручили написати документ під назвою «Дослідження справи про підробку в Угорщині франків із наведенням максимальної кількості подробиць і раніше прихованої інформації». На підготовку документа давали не більше од-

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Розділ 1	
ПОЧАТОК І КІНЕЦЬ	5
Розділ 2	
КРАХ ВЕЛИКИХ НАДІЙ	28
Розділ 3	
ВОСКРЕСІННЯ МЕРЦЯ	47
Розділ 4	
ЛИЦАРІ ПЛАЩА І КИНДЖАЛА	64
Розділ 5	
ПОРЯТУНОК БЛУДНОГО СИНА	83
Розділ 6	
ВЕРЕСЕНЬ, ПОВНИЙ ПОДІЙ	101
Розділ 7	
СМЕРТЬ КОМЕРСАНТА	122
Розділ 8	
НОВІ ЗАВДАННЯ	139
Розділ 9	
ЛЮДИ І ЗБРОЯ	158
Розділ 10	
ВТРАЧЕНІ ШАНСИ І НОВІ УДАЧІ	174
Розділ 11	
НЕВІДОМИЙ АГЕНТ	190
Розділ 12	
КРАДІЖКА ДВОХ ІЗ ПОЛОВИНОЮ МІЛЬЙОНІВ	209
Розділ 13	
ЗАХИСТ РАЮ	228
Розділ 14	
ДИВО-ЗБРОЯ	249

Розділ 15	
АЛЬПІЙСЬКА ФОРТЕЦЯ	270
Розділ 16	
УСЕ ЗМІНИЛОСЯ!	287
Розділ 17	
ВОДЯНА МОГИЛА.....	307
Розділ 18	
ХИТРОЩІ ФЕМІДИ	324
Розділ 19	
СВІТЛО З ГЛИБИН	339
Примітки	355

ХУДОЖНЄ ВИДАННЯ

Антоні ПІРІ

ФАЛЬШИВО-
МОНЕТНИКИ
ЕКОНОМІЧНА ДИВЕРСІЯ
НАЦИСТСЬКОЇ НІМЕЧЧИНИ
ОПЕРАЦІЯ «БЕРНГАРД»
1941-1945

Переклад українською — *Борис Вастаховський*

Підписано до друку 05.05.2025 р. Формат 60х84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 22,5. Тираж 300 прим.

ТОВ Видавничий дім «СКІФ»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 581 від 03.08.2001 р.

Перейти на сайт →